

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/103/2021
Identifikačné číslo spisu: 1717201002
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1717201002.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej, a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu Mgr. Ing. A. K., bývajúceho v F., F. XXX/X, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9C/7/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/114/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. novembra 2017 č. k. 9C/7/2017-127 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Pezinok a Okresného súdu Bratislava I v súvislosti s predvedením jeho osoby na pojednávanie konané dňa 25. novembra 2014 na Okresnom súde Pezinok podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Rozhodol tak s odôvodnením, že neboli splnené zákonné predpoklady vzniku nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym výkonom verejnej moci v zmysle ustanovení § 3 ods. 1 písm. d/, § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Postup trestného sudcu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp.zn. 5T 52/2009, ktorý dal súhlas k predvedeniu žalobcu na občianskoprávne pojednávanie na Okresnom súde Pezinok, nebol nesprávnym úradným postupom, pretože nesúvisel s trestným konaním, v ktorom bola voči nemu vznesená námietka zaujatosti. K nesprávnemu úradnému postupu nedošlo ani postupom Okresného súdu Pezinok, keď v čase nariadeného pojednávania, v ktorom bol žalobca v pozícii žalovaného, bol žalobca vo výkone väzby a jeho účasť na pojednávaní nebolo možné zabezpečiť iným spôsobom ako jeho

predvedením. O potrebe účasti strán sporu na pojednávání rozhoduje výlučne konajúci sudca, pričom hodnota sporu je v tomto prípade irelevantná. Z obsahu zápisnice z predmetného pojednávania vyplýva, že pojednávane bolo odročené na základe žiadosti žalobcu. Listiny označené žalobcom sa v spise 1KPt 630/03 nenachádzali. Pokiaľ išlo o spôsob výkonu eskorty, žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že došlo ku konaniu, ktoré by bolo nesprávne, či nezákonné. Skutočnosť, že žalobca pociťoval výkon eskorty ako zásah do svojich ľudských práv nezakladá sama osebe nesprávny úradný postup. Listina predložená žalobcom o zhoršení jeho zdravotného stavu bola irelevantná, nakoľko bola datovaná dňa 26. septembra 2014, pričom k eskorte došlo dňa 25. novembra 2014. Ujma tvrdená žalobcom tak ostala len v rovine jeho osobného prežívania skutočnosti. Žalobcom navrhované dokazovanie výsluchom svedkov súd zamietol z dôvodu, že ani jeden tento svedok nebol prítomný pri vykonávaní eskorty a predovšetkým nebola splnená už prvá podmienka pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a to nesprávny úradný postup orgánu štátu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/114/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu zamietol ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP); a zmenil rozsudok vo výroku, ktorým žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 100% tak, že žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (§ 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že neboli splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu resp. nemajetkovú ujmu, keďže nebol preukázaný nesprávny úradný postup Okresného súdu Pezinok ako jedna z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Postup sudcu v občianskoprávnom konaní bol totiž v súlade s § 177 CSP. Súhlas trestného sudcu s predvedením na pojednávane v občianskoprávnej veci nesúvisel s trestným konaním voči žalobcovi, ale šlo o administratívny úkon v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy. Osoby vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe sa predvolávajú prostredníctvom ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo ústavu na výkon väzby so žiadosťou o ich predvedenie a na podklade písomného súhlasu príslušného prokurátora alebo predsedu senátu s ich predvedením (§ 47 ods. 1 zákona č. 543/2005 Z.z.). Pokiaľ išlo o zásah do osobnostných práv žalobcu samotným výkonom predvedenia, odvolací súd konštatoval, že žalobca neunesol bremeno tvrdenia, keď ani len netvrdil, ktoré ustanovenia, akého právneho predpisu boli pri výkone eskorty porušené a akým konaním príslušného orgánu došlo k ich porušeniu. Tvrdenia žalobcu tak ostali len v rovine sprostredkovania jeho vnútorných pocitov. Súd prvej inštancie tak ani nemal možnosť vysporiadať sa s prípadnými tvrdeniami žalobcu a vyhodnotiť ich dôvodnosť z hľadiska neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Odvolací súd mal zato, že súd prvej inštancie rozhodol na základe dostatočne a správne zisteného skutkového stavu, na ktorý aplikoval aj správny právny predpis zákon č. 514/2003 Z.z. a správne ho aj interpretoval. Námietku prekvapivosti napadnutého rozhodnutia žalobca nekonkretizoval a námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považoval za nedôvodnú. Odvolateľ vytýkal súdu prvej inštancie, že bol povinný aplikovať § 128 ods. 1, 2 CSP, k čomu odvolací súd uviedol, že podaná žaloba neobsahovala žiadne vady, pre ktoré by bolo potrebné žalobcu vyzývať podľa § 129 CSP, aby ju doplnil alebo opravil. Všeobecnú poučovaciu povinnosť v zmysle § 160 ods. 1 CSP si súd prvej inštancie podľa obsahu spisu splnil. Nevykonanie žalobcom navrhovaného dokazovania súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí odôvodnil, pričom s jeho odôvodením sa odvolací súd plne stotožnil. Za nadbytočné ho považoval aj z dôvodu, že v konaní nebola preukázaná existencia zákonnej podmienky vzniku zodpovednosti štátu, t.j. nesprávny úradný postup. K zmene napadnutého rozhodnutia pristúpil odvolací súd z dôvodu procesného pochybenia súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania poukazom na ustanovenie § 262 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (alternatívne písm. a/, c/ CSP). Rozhodnutia súdov nižších stupňov označil za prekvapivé, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a vydané na podklade nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. Súd prvej inštancie odmietol vykonať dovolateľom navrhované dokazovanie výsluchom svedkov a žalobu zamietol, čím zmaril možnosť preukázať oprávnenosť podanej žaloby.

Vytýkal súdom nižšieho stupňa, že neuplatnili obrátené dôkazné bremeno (čl. 7 ods. 2 Listiny, čl. 3 Dohovoru), keď štát mal v tomto prípade preukazovať, že s dovolateľom nezaobchádzal spôsobom uvedeným v žalobe. Súdy svojim nesprávnym postupom tiež porušili právo na kontradiktórne konanie, keď mu nedoručili riadne vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu so zaručeným podpisom, prípadne originálnym podpisom poverenej zástupkyne žalovanej. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdom uviedol, že nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 244/2015 bolo konštatované porušenie práva žalobcu na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby 8. augusta 2014 Okresným súdom Bratislava I v konaní sp.zn. 5T 52/2009. Vzhľadom k skutočnosti, že sudca Okresného súdu Bratislava I nedisponoval dňa 9. októbra 2014 spisom 5T 52/2009, nemohol vydať súhlas s predvedením dovolateľa na pojednávanie na Okresnom súde Pezínok dňa 25. novembra 2014. Po 8. auguste 2014 bol žalobca vo väzbe nezákonne, preto nemal byť eskortovaný na pojednávanie do Pezínka a späť. Namietal tiež nesprávnu aplikáciu ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. Mal zato, že z rozhodnutí súdov nie je zrejmé, prečo sa domnievali, že predpoklady zodpovednosti štátu za škodu neboli splnené (najmä existencia škody - nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánu štátu). Odôvodnenia ich rozhodnutí v tomto smere označil za tendenčné v úmysle poškodiť ho. Navrhoval, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

12. Dovolateľ vo všeobecnosti namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. V posudzovanom prípade však obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdy oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Zreteľne uviedol, že žalobe nebolo možné vyhovieť preto, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie ani jednej z kumulatívne stanovených podmienok zakladajúcich zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Súdy oboch inštancií dospeli k jednoznačnému záveru, že v prejednávanej príhode nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu Okresného súdu Pezinok, ani k nesprávnemu úradnému postupu orgánov verejnej moci pri výkone predvedenia žalobcu na pojednávanie z dôvodov, ktoré z rozhodnutí jasne vyplývajú (viď body 7.2, 7.3 a 7.4 napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, bod 16. rozsudku súdu prvej inštancie). Inými slovami, zo strany orgánov verejnej moci išlo o postup v súlade so zákonom a postup, pri ktorom nedošlo k vybočeniu zo zákonných či ústavnoprávnych medzí. Uvedený záver bol pritom sám o sebe postačujúci pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ žalobca v konaní o nároku uplatnenom podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nepreukáže existenciu nesprávneho úradného postupu, nárok na náhradu škody nevznikne ani v prípade danosti niektorého z ostatných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Z tohto dôvodu boli aj námietky dovolateľa, že odvolací súd nezdôvodnil svoj záver o neexistencii škody na strane dovolateľa a jej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánov štátu, z pohľadu výsledku sporu irelevantné.

13. K námietke dovolateľa o prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že súdy oboch inštancií dospeli vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku k rovnakému záveru, pričom ho posudzovali a zamietli podľa tých istých ustanovení právneho predpisu č. 514/2003 Z.z. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemohlo byť pre dovolateľa prekvapivé, keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci na rovnakých právnych záveroch ako súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a dovolateľ mal možnosť k nim vyjadriť svoje stanovisko, čo aj urobil prostredníctvom podaného odvolania. Na postup odvolacieho súdu v zmysle § 382 CSP, ktorého zmyslom je predchádzať tzv. prekvapivým rozhodnutiam súdov, tak nebol žiaden dôvod.

14. Dovolací súd nezistil ani opodstatnenosť tvrdenia dovolateľa o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa dovolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil dovolací súd pri prijímaní záveru o správnosti odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv.

15. Dovolateľ ďalej namietal, že súdy rozhodli vo veci na základe neúplne, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu veci, nevykonali navrhované dokazovanie a neuplatnili princíp obráteného dôkazného bremena.

15.1. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je spôsobilá založiť dovolacia námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia odvolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z preskúmania postupu odvolacieho súdu nevyplýva, že by k takémuto prípadu závažných deficitov v dokazovaní došlo.

15.2. Vo vzťahu k námietke nevykonania žalobcom navrhovaného dokazovania treba uviesť, že navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd však rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie žalobca v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté).

15.3. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní stranou navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

15.4. Podľa názoru odvolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súd prvej inštancie osobitne do zápisnice o pojednávaní (č. I. 125 súdneho spisu) objasnil dôvody, pre ktoré zamietol predmetný návrh, bližšie tieto svoje dôvody konkretizoval následne v odôvodnení rozsudku (viď str. 9 Ad 2/ bod 16. rozsudku súdu prvej inštancie) a odvolacej námietke totožného znenia sa venoval vo svojom rozhodnutí aj dovolací súd (porov. bod 15. rozsudku odvolacieho súdu), pričom dovolací súd považuje toto zdôvodnenie za dostatočné a primerané. Dokazovanie navrhované žalobcom by nemohlo viesť k jeho úspechu v konaní, pretože svedkovia, ktorých žalobca navrhol v konaní vypočuť, neboli pri výkone predvedenia žalobcu prítomní a nemohli tak poskytnúť žiadnu relevantnú informáciu vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu. Záver súdov o odmietnutí vykonania žalobcom navrhovaného dokazovania výsluchom svedkov ako nadbytočného a neúčelného považoval preto aj dovolací súd za správny.

Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že týmto postupom súdov nedošlo k založeniu vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

15.5. Pokiaľ ide o námietku neuplatnenia tzv. „obráteneho dôkazného bremena“ v spore, predovšetkým je treba poznamenať, že ide o špecifický a veľmi výnimočný prípad, kedy povinnosť dokazovať určitú skutkovú okolnosť, od ktorej strana svoj nárok v konaní odvodzuje (má pre ňu priaznivé právne následky z hľadiska tej ktorej hypotézy právnej normy), nezaťažuje v spore výnimočne toho, kto ju tvrdí a dovoľáva sa jej, ale naopak protistranu. Tento princíp sa uplatňuje pri dokazovaní v zásade na základe výslovnej právnej úpravy, ide napríklad o špecifikum tzv. antidiskriminačných sporov podľa zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon), ďalej sporov o náhradu škody voči členom štatutárnych orgánov podľa Obchodného zákonníka. Súdna prax rozšírila uplatnenie princípu obráteneho dôkazného bremena tiež na tzv. medicínske spory. V prejednávanej veci však nešlo o žiaden z prípadov predvídaných zákonným ustanovením, pri ktorom by súd bol povinný aplikovať princíp obráteneho dôkazného bremena ex offio. Obsah spisu tiež nedáva podklad k prípadnej úvahe súdu aplikovať tento princíp v prejednávanej veci. Žalobca sa uplatnenia tohto princípu v priebehu celého konania pred súdmi nižšej inštancie ani nedovoľoval. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhoval dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Skutočnosť, že tieto dôkazy neboli spôsobilé potvrdiť žalobcom tvrdené skutkové okolnosti, t.j. žalobca nevyužil správne a efektívne prostriedky procesnej obrany a útoku, čo malo za následok neunesenie dôkazného bremena žalobcom s následkom neúspechu v spore, nie je dôvodom pre aplikáciu princípu obráteneho dôkazného bremena. Napokon odvolací súd ani nemal dôvod sa prípadne zaoberať touto možnosťou, keďže zo strany žalobcu ide o námietku novú, v odvolaní neuplatnenú. Na dôvažok odvolací súd dospel k záveru, že zo strany žalobcu nedošlo ani k uneseniu samotného bremena tvrdenia vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu pri výkone predvedenia, čo vylučuje nielen možnosť aplikácie princípu obráteneho dôkazného bremena ale aj zmyslu samotného dokazovania ako takého.

16. Napokon dovolateľ vytykal odvolaciemu súdu porušenie práva na kontradiktórne konanie z dôvodu nedoručenia vyjadrenia žalovanej k jeho odvolaniu so zaručeným elektronickým podpisom, prípadne originálnym podpisom poverenej zástupkyne žalovanej. Pokiaľ súd vyzve stranu sporu, aby sa vyjadrila k procesnému úkonu protistrany (resp. jej vytvorí procesnú možnosť vyjadriť sa k takému úkonu protistrany), je na vyzvanej strane sporu, aby rešpektovala výzvu súdu alebo využila ním vytvorenú možnosť. Sama skutočnosť, že procesný úkon protistrany zaslaný na vyjadrenie strane nie je podpísaný, neznamená, že strana vyjadriť sa k nemu. Posúdenie toho, či procesný úkon protistrany má alebo nemá predpísané náležitosti, je vecou súdu, nie strany sporu (jej právo namietať vo vyjadrení prípadné nedostatky procesného úkonu protistrany tým, samozrejme, zostáva zachované).

16.1. Podľa obsahu spisu bolo žalobcovi doručené vyjadrenie protistrany, podané na súd dňa 19. februára 2018 elektronicky v súlade s § 125 ods. 2 CSP a § 27 zákona č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente v znení neskorších predpisov, podpísané zaručeným elektronickým podpisom (viď č.l. 156 a nasl. spisu) spolu s príslušným poverením oprávňujúcim zamestnankyňu žalovanej k podpisu tohto podania. Z elektronickej doručky a pripojeného výsledku overenia KEP (viď č.l. 162 a nasl. spisu) je zrejme, že išlo o elektronický úradný dokument v súlade s ustanoveniami zákona č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente v znení neskorších predpisov. Dovolací súd nezistil v tomto smere žiadne nedostatky. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak následne bolo uvedené elektronické podanie zaslať žalobcovi na vyjadrenie (§ 373 ods. 3 CSP), čo aj urobil prípisom zo dňa 19. marca 2018 s pripojením podania v kópii. Uvedený postup súdu prvej inštancie bol súladný so zákonom, žalobcovi bolo vyjadrenie žalovanej doručené a mal možnosť sa s ním oboznámiť. Žalobcovi tak bola súdom vytvorená možnosť reagovať na argumenty protistrany a preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva na kontradiktórne konanie. Napokon ak žalobca mal pochybnosti o pravosti podania žalovanej, nič mu nebránilo v tom, aby uplatnil takúto námietku pred súdom prvej inštancie, prípadne mohol využiť možnosť osobného nahliadnutia do súdneho spisu.

17. Pokiaľ dovolateľ v rámci dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP namietal (aj) nesprávne právne posúdenie veci, treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Na tomto závere zotrúva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1Cdo/71/2018, 2Cdo/49/2018, 3Cdo/37/2018, 4Cdo/1/2018, 5Cdo/191/2018, 7Cdo/79/2018, 8Cdo/76/2018).

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

19. Dovolateľ podal dovolanie zároveň aj podľa ustanovenia § 421 ods.1 písm. b/ alternatívne podľa písm. a/, c/ CSP pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

20. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

23. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (1Cdo/150/2018, 2Cdo/185/2018, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/235/2016, 5Cdo/16/2017, 6Cdo/6/2018, 7Cdo/254/2018, 8Cdo/191/2018).

24. Pokiaľ dovolateľ zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, musí to v dovolaní nielen tvrdiť, ale musí aj vymedziť právnu otázku relevantnú podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade, ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, je okrem vymedzenia relevantnej právnej otázky tiež povinný uviesť, ako je dovolacím súdom rozhodovaná a doložiť konkrétne označené rozhodnutia

dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd pri jej posudzovaní buď odklonil, alebo označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých táto otázka bola riešená odlišne, pretože ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. Zároveň je potrebné poznamenať, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania vyvodzovaná žalobcom z § 421 ods. 1 písm. b/ alternatívne písm. a/, c/ CSP sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Odvolací súd sa totiž vo vzťahu k tej istej právnej otázke nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), resp. ktorá bola rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

26. Z obsahu dovolania žalobcu odôvodneného dovolacími dôvodmi v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP je zrejmé, že žalobca (majúci príslušné kvalifikované právnické vzdelanie) uviedol len všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval vôbec právnu otázku, na riešení ktorej podľa jeho názoru odvolací súd založil svoje nesprávne rozhodnutie, ani nevysvetlil potrebu, aby dovolací súd takúto otázku vyriešil. Dovolateľ nešpecifikoval právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), ani neoznačil žiadne konkrétne rozhodnutia, stanoviská, judikáty najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu), z ktorých by vyplýval záver, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ani že predmetná právna otázka je rozhodovaná odvolacím súdom rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Dovolateľ len zopakoval svoju právnu argumentáciu z konania pred súdmi nižších inštancií. V polemike so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu zotrval na názore, že postup Okresného súdu Pezinok súvisiaci s jeho predvedením na pojednávanie z väzby bol nesprávnym, nezákonným úradným postupom v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení splnenia podmienok vzniku jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a v nesprávnej aplikácii príslušných ustanovení tohto zákona, pričom ale žiadnu konkrétnu právnu otázku v dovolaní nevymedzil. Zároveň dovolateľ spochybňoval zistený skutkový stav veci, jeho úplnosť a namietal postup súdov v spojení s nevykonaným navrhovaným dokazovaním. Dovolateľ tak v dovolaní vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu, takýto nesúhlas však sám o sebe nie je spôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

27. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila v závere, že samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

28. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol z časti podľa § 447 písm. c/ CSP z dôvodu jeho neprípustnosti a z časti podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

29. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

30. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.